

Talousvaliokunta

Talousvaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä 54/2019 vp eduskunnalle laiksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista sekä laeiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunto

Lausunto annetaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston (ESAVI) elinkeinovalvontayksikön puolesta. Yksikölle kuuluu aluehallintoviraston kilpailu- ja kuluttajatehtävät sekä toimialojen valvonta (kiinteistönvälityслиikkeet, perintätoimen harjoittajat, pikaluottoyhtiöt).

Yhteistyöasetuksen mukaisissa asioissa aluehallintovirastoilla on jaettua toimivaltaa, jossa toisena viranomaisena on lähinnä Kuluttaja-asiamies ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV). Aluehallintovirastot valvovat kuluttaja-asiamiehen ohella kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa annettuun direktiiviin (98/6/EY), kulutusluottodirektiiviin (2008/48/EY) sekä osin asuntoluottodirektiiviin (2014/17/EU) perustuvien kansallisten säännösten noudattamista sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohella osin matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annettuun direktiiviin ((EU) 2015/2302) perustuvasta matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain noudattamista. Yhteistyöasetuksen mukaisena yhteysvirastona Kilpailu- ja kuluttajavirasto koordinoi asetuksen mukaisia tutkinta- ja täytäntöönpanotoimia, mikä edellyttää käytännössä muun muassa muiden toimivaltaisten viranomaisten kouluttamista. Vanhan yhteistyöasetuksen aikana aluehallintovirastoilla ei ole ollut juurikaan asetuksen mukaisia tehtäviä. Voidaan olettaa, että jatkossa tehtäviä voi tulla jossain määrin enemmän Kilpailu- ja kuluttajaviraston kautta tai muulla tavoin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi eräistä tutkintavaltuuksista, jotka toimivaltaisilla viranomaisilla tulee yhteistyöasetuksen mukaan olla yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Näitä valtuuksia ovat laajat tiedonsaantioikeudet, laaja tarkastusoikeus sekä oikeus tehdä koeostojat. Mainittuja toimivaltuuksia ehdotettaisiin kuitenkin rajattavaksi siten, että ne täyttäisivät kansallisen perustuslain vaatimukset. Ehdotuksen mukaan asetuksessa edellytetyt tutkintavaltuudet annettaisiin kaikille toimivaltaisille viranomaisille yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Tätä pidetään tarkoituksenmukaisena, jotta asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita ei olisi tarpeen siirtää kuluttaja-asiamiehelle mahdollisesti puutteellisten tutkintavaltuuksien johdosta silloin, kun asia muutoin kuuluu luontevammin toisen toimivaltaisen viranomaisen hoidettavaksi.

Aluehallintovirastoja ei esitetä tarkoituksenmukaisuussyistä yhteistyöasetuksen mukaisiksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi siltä osin kuin kyse on matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä annettuun direktiiviin perustuvasta matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain noudattamisen valvonnasta, vaikka laki muutoin kuuluu myös niiden valvottavaksi. Esityksen mukaan riittävänä pidetään,

että toimivaltaisena viranomaisena toimisi tältä osin yksinomaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto, joka pitää mainitun lain mukaista rekisteriä vakuudenasettamisvelvollisista ja valvoo muun muassa vakuuksien riittävyyttä. Aluehallintovirasto katsoo esityksen olevan tarkoituksenmukaisuussyistä perusteltu.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yhteistyöasetukseen perustuvia toimivaltuuksia, jotka koskevat hallinnollisia seuraamuksia. Näitä ei ehdotuksen mukaan annettaisi kaikkien toimivaltaisten viranomaisten käyttöön. Seuraamusmaksun ohella toimivaltuudet koskevat verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyviä toimivaltuuksia. Tavoitteena on tältä osin tehostaa mahdollisuuksia puuttua digitaalisessa ympäristössä tapahtuviin rikkomuksiin. Koska yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvien muille kuin kuluttaja-asiamiehelle tulevien asioiden määrä oletetaan vähäiseksi, toimivaltuutta ei katsota perustelluksi antaa tässä yhteydessä kaikille toimivaltaisille viranomaisille. Kun aluehallintovirastojen kuluttaja-asioiden valvonta tapahtuu osin verkossa, olisi valvonnassa mahdollisesti kerrytettävissä tietoa, jonka perusteella voisi olla muodostettavissa tilannekuvaa hyödynnettäväksi jatkossa liittyen siihen, että Kuluttaja-asiamiehellä olisi uusia verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyviä toimivaltuuksia. Aluehallintovirasto näkee näiltäkin osin tiiviin ja jatkuvan yhteistyön Kuluttaja-asiamiehen/Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintovirastojen välillä hyödyttävän uuden lain mukaisten toimivaltuuksien käyttöä ja edistävän uuden lain mukaisia tavoitteita.

Aluehallintovirastojen kansalliseen kuluttaja-asioiden hoitamiseen voi vaikuttaa se, että esityksen mukaisessa laissa parannettaisiin kuluttaja-asiamiehen käytettävissä olevia seuraamuksia ja valvonnan keinoja yleisesti eikä vain yhteistyöasetuksen mukaisissa, kansalliset rajat ylittävissä tehtävissä. Kansallisissa kuluttaja-asioissa Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi ohjata aluehallintovirastojen toimintaa mm. esittämällä tehtäväksi määrättyjä valvontahankkeita. Kuluttaja-asiamiehen toimivaltuuksia parannettaisiin kansallisista tarpeista johtuen ennen muuta niin, että valvonnan uskottavuus lisääntyy ja sen myötä lainsäädännön noudattaminen tehostuu. Tavoitteena on tältä osin myös vähentää elinkeinonharjoittajien lainvastaisesta menettelystä kuluttajille ja kilpailijoille aiheutuvia menetyksiä. Nämä vaikutukset ovat myönteisiä myös aluehallintovirastojen kuluttaja-asioiden valvonnalle, kun aluehallintovirastot alueellisina kuluttaja-asioiden valvontaviranomaisina toimivaltansa mukaan edistävät kuluttajansuojan toteutumista.

Yhteenvetona aluehallintovirasto näkee tarpeen tiivistää yhteistyötä myös jatkossa Kilpailu- ja kuluttajaviraston/ Kuluttaja-asiamiehen kesken. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää esitystä kannatettavana ja asianmukaisena sekä yleisesti kuluttajansuojan kannalta että elinkeinovalvontayksikön hoitaman kuluttaja-asioiden valvontatehtävien osalta.

Ylitarkastaja

Seela Saraniva

Tämä asiakirja ESAVI/36183/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/36183/2019 har godkänts elektroniskt

Saraniva Seela 12.11.2019 15:12